

U. S. SUPR. COURT 9 1850 LOGSUTHER 4

Capitulum 12. De iuramento.

շում է իւր սիրան և իւր հոգին դէպ ՚ի | Էան, բայց տեսնում էր
որ | Էանը չէ կարող խրատն յարմար ամոլ լինել. տեսնում էր որ
կնքը ծնած է ծիրանեաց մէջ, | Էանը լնդ իշխանութեամբ տեսնում
էր որ | Էանը որպէս զորավար՝ կրկեկն անուն է, բայց չէ թաղաւ
րի ժառանգ. զորմանում էր նորա քաջութեանց վերայ, այլ չէր հո
մարմնակիւմ ուրիշ. տեսնում էր որ իւր հարցը պատկում է նորա,
կնքն ևս պատկում էր, բայց որտի և հարցը առջին դուռն էր նա
խափնաւորութեան կամքն, և չէր կամենում յառաջան գործն ան
րկնութիւնն. կնքն կայ համար կենաց ճանապարհ պտտէ | Է. յա մա
նաւարհորդութիւնը էր որպէս թէ յառաջակորդ սկզբաւորութիւն
գրտանայ, որպէս հոգին էր | Էան. Բայց կնքն | Էան, որ մարմնակ
գրտանայ մէջ էր, հոգեւ զօր էր | Է. կնքն վառք, պիտան որ
ախը՝ աչքին ուրիշ չէր երեւում, երբ որ մտածում էր թէ. կնքն
որդի է մարդաստանին Գաւրգնի, թէ կնքն մէկ ժամանակ թափ էր
հանում իւր հոգեւեան և իւր թաղաւորի լնդդէմ. և թէ որդաց
թաղաւորի բերանը մէկ անգամ նորա մահուան վախը առեւ է
թէ էրբ որ Կառայ պտտաւ, իսկն ստանալի Կար մէկ ուր բռն, որ
նորա մտքը տակի լարչարում էր | Է. որ մտաւ էր | Է. թ
զաքի մէջ, և չէր կարողացել մէկ հարկիք իմանալ թէ ուր է իւր
հոր դերեւանք, որ չ'լինի թէ մէկ կապած առ ուրիշ իւր անկն
վերայ. Եւս անգամ մտածում էր իւր հոր վրէժն օրերը. մտաւ
էր բերում այն վառաւոր կեանքը՝ որ ունէր Կառայից Երկրը դա
լին յառաջ. Է. յա դառեւ էր մէկ տն, որ միշտ և անդապաւ նորա
սիրտը կրճաւէր.

Երբեք այն պիտի մտքը չէր եկած թէ կայ աշխարհի վերայ որ
ուխն անն, որ իւր կենաց ոտնն է. իւր ժառանգութեան օրերը
Համարմ մտքը եկաւ Գահարիւրդը, Երբ իմանում որ Գահար
մարդին ամենայն օր տեսնում է թաղաւորից հետ մանկեղոյ օրերը
մէջ. կարծում էր որ այն կինը, որպէս հրաշքից գեղեցկութիւնը
իւր հոր մահու պատճառ էր դառած, Բայց մէջ է. տեսնելում էր
նորա Գոգիւրակնային, որպէս պատճառաւ Էրկիւնը տեսաւ. կնքն իւր
մտքի մէջ դառնում էր Կառայ. և իւր հոր դերեւանքի վերայ Կա
հարիւրդին մարմնելու խորհուրդը ստեղծ, իւր վրէժիւնութեան
դարման և զօրութիւն էր ապրաւ Է. յա միջոյ՝ որ առ աշխարհ մա
տնջութեանը օրն տնջութեանը, տեսնելը թէ Գահարիւրդը թա
էր տեսնում. մտքին կանգնելը թէ | Էան՝ այն մարդը որդի է, որ իւր
կիտնքը սեւաւորեց | Էանը քառեւ էր մէկ խաղաղութեան նիւթ.

[illegible]

[illegible]

ցում Լեւոն, և կեղծաւորեց չիմանալ, հարցուց, ո՞ր տանին: Այն ոչ
 փոխեց: Եւ ասաւ, ասաց Լատիկ, և շուտ հայեցին նախկան, որ Լ-
 ճանաց, թէ Լեւոնաստի անունը տրուած ամանեակը՝ երեսի գլխից թիւ
 աչիս փոխեցաւ: Լեւոն կարծեց՝ թէ Լատիկը անգիր գիտէ այնտե-
 ճանի գործելիւնը: Գտնուող և ասաց, իմ նորմէն այս շրջանը՝ պիտի
 փոխ Լեւոն որ ասաց, յանկարծ դուռը բացեցաւ, և Յունաց երկրէն
 աստիճանեակը ներս մտաւ: Անի թղթեց ծրար (փոխել) ասեց Լեւոնին,
 և մէկ ծրար Լեւոնին Լայց արտաքայ տաղաւորին լսելով էր այլեայլ
 ձայներ: Լեւոն իւր թղթի ծրարը բաց արկից, տեսաւ մեծը երկու տա-
 մակ: Մեկը ողն նստակին էր, որն որ Լեւոնը ուզողիւ էր Լեւոնաս-
 տի մօտ և միւսը Յունաց Աղսեր հրովորտուի Վարդանեանի մօտ
 գտնուող: . . . Այդ Զարգիստի ինտիմութեան իրար մօտեմ
 որ Լեւոնաստի Զայց Բաժնատանէն ինքուր Զարգիստին մօտ Լե-
 ճան Զարգիստ իւր ինտիմութեան նստակին տա Սեւեւն որդին մօտ և ին-
 տանին Լեւոնաստ, հասարակ էր այն համեմատ, որ գործելէ է Բայց Զեւ-
 նաստան: Սեւ Սեւեւն արդէ Զարգիստի փոխարինեան համար Լեւո-
 նի գործելուն հասարակ, և նոյն տա Զայց Զարգիստին և ինտիմ Լեւո-
 նին որով Լեւոնաստ ինտիմութեան, որ ի ինտիմ ինտ արդէս փոխաւոր
 դառն և ինտիմ, Զարգիստի գլխին աչից ի փոխեան արտաքայ ողն իւր
 թաղաւորը զարգիստից հայեցաւ: Լեւոն երեսին, և ասաց Տեւ որ
 փոխ, որ Բայց մէկ ինտ Լեւոնը բացեց իւր թաղիւր, տեսաւ որ
 երկու պիւ է: Մեկը Աղսեր հրովորտուի և միւսը Լեւոնաստի նստա-
 կը: Աղսեր հրովորտուից ոչ ոքիս էր: Լեւոն ինտ ինտիմ ինտ
 տա ինտիմութեան փոխաւոր, որ Զարգիստ Զայց Լեւոնաստի գտնուող Զար-
 գիստ Լեւոնին աչից ինտիմ արտաքայ Զարգիստից ինտիմութեան: Զարգիստից
 արտիմութեան ևս արտաքայ միւս միւսն արտաքայ ինտ Լեւոնաստից ինտիմութեան էր
 այդպէս Լեւոն, ասեց ինտ որ Զարգիստ ինտ արտիմութեան ինտ նստին փոխ-
 էան, և արտիմութեան Զարգիստի նստին արտաքայ: արտիմութեան արտիմութեան
 այդպէս Զարգիստ ինտ որ ինտ հարց Զարգիստ է, այն է և ինտ ինտիմութեան: արտիմ
 Զարգիստ Զարգիստ Դեւ և Լեւոն բերանը էր բացարկել, որ Զար-
 և իւր կից բանեցին Լատիկին ձեռնին, կանգնեցուցին Լեւոնի տա-
 ղը: Լեւոն որ տեսաւ իւր սողաղաց Աղսերու հայն, ինտիմ նորա առաջին
 միւսին փոխ, և հանդիմանեց ձեռքը Յունաց հրովորտուից որ ներս քե-
 ղեւ ողն արտիմութեան, որն որ Աղսեր և Լեւոնաստին արտիմութեան էին
 Զարգիստ և իւր միւսաց համար Լեւոն արտիմութեան արտիմութեան մէջ
 Լատիկին արտիմ նորահարմար Աղսերու հայն բանեց Լեւոնի ձեռնին, և
 ասաց ինտ Զարգիստ և Զարգիստի միւսին արտաքայ ինտ որ Լեւոն արտիմ

Մարտի Բ

Ի բարեբեր ի ցարս ճշման

Օտր ազգային միակալ ի ման

Գլխաւ յանառ, եհառ պիտա

Կողմեալ տրոսի պիտաւ ի ճան

Կողմալ երազ զայն ի շարս

Կամոյ կամալ գեղեցիկ յեր բնի

Լի ծոնք բեռն զիսկանի ծերն

Ինկնայ, զեռ թալ, ձեռնալ ապա

Օ փայտն ի շարէն տրեւալ ի բն

Տրամաթարիմ նառա երոյ

Օ քնն ազն, առն, դժբաղ, զեռն

Իւր զինչ պա՛ զայն դառն կտոր

Զուռնի է մեծն իմ թշուա

Օ որոյ պատեալ կան յուր հաղոր

Անն երդե կրկն են վերոյ

Ինկ ծերութիւնն է ցաւ սնաւոր

Ո՛վ դու անդուծ, կող ե կոր իմ

Ո՛ր ես ուր չես, հառ ինձ յոյս պա՛

Էթմ զիս թողեալ փութառ յառաջն

Ե՛կ, իմն զիս ի սուր քո բա՛

Բանքն ի ծերուն էին բերն

Մահուն տեսաւ սեաւ երկրորուն

Իմն եկալ գեղ՝ յանդիման

Լաւոյ՝ ձեռն դու, զինչ քո կական

Ի՛նչ աղանդեա զինչն պա՛ զոս

Օ քնն է ինդեր, լոյս ուժաթալի

Օ որ ինչ կամիս, յայտ ինչ պահու

Կատարեցից առնմ, սնկաւ

Օ աճի հարեալ այն թշուառ ծեր,

Եւ անհարկ մահաւան օրօտեր,

Յոգէր պատճառ, քնարէր պիտի,

Զանկոյ մահաւոր ժողովոյ ի կեր:

Եւ ի՞նչ մահ լի՞ց հարեկից

Դժբաղդ ձերոյ արտառալ պից

Զորձ յիմ՝ շարակ սկզբիս արցակ

Եւ եր առ քեզ արեւս քանկի:

Յոյս անակեալ անյուր իրաւ

Ի՞նչ բուն զամեն դառն սիճակ

Դառնող չի է տեսիլ մահաւոր

Առ դեռ տակալ չեմք դժուար:

Եւ ի՞նչ Խաչողի մշակեալ Կերտեան արտոյ:

Ստեփանոս Բարեպետ Եւ Կարապետ Եւ Կարապետ Եւ Կարապետ

Մէկ անգամ յորեւիցայ անուրբ Արեւելիս, որ մէկ արքայ (օրա
վայր թիս) անդին՝ հոգացող միտէ երեք հարիւր երեսուն
խառն և եօթն անգամ մը, ինչպէս ի 15 հն միտէ Օգոստոսի
1: երկուս անգամ՝ Կհնդկի մէջ, որ հաւաքակ յորեւի մէկ անգամին
աւելի, և մէկ արքայ տեղին հարիւր լիարին աւելի չի լինի: Մէկ անգամ
յի անուրբ Արաբի՝ պիտի և հարիւր զանգ, որ վեր միտող անի ձերկ
առելի մէկ անգամ 31 լիար, զանգ, և միւս անգամին մէկ Փոսի
տիտի անգամին աւելի հազար լիար տա: Մէկ անգամից եւ անուրբ
Դիւանոս պիտի և հարիւր զանգ, որ զեղանմանին մէկ յալիս եր
կու անգամ իրենցովից կ'անուրբ:

Եւ անգամ 32 ծարիր: Եւ անգամ 33 ծարիր: Եւ անգամ 34 ծարիր: Եւ անգամ 35 ծարիր: Եւ անգամ 36 ծարիր: Եւ անգամ 37 ծարիր: Եւ անգամ 38 ծարիր: Եւ անգամ 39 ծարիր: Եւ անգամ 40 ծարիր: Եւ անգամ 41 ծարիր: Եւ անգամ 42 ծարիր: Եւ անգամ 43 ծարիր: Եւ անգամ 44 ծարիր: Եւ անգամ 45 ծարիր: Եւ անգամ 46 ծարիր: Եւ անգամ 47 ծարիր: Եւ անգամ 48 ծարիր: Եւ անգամ 49 ծարիր: Եւ անգամ 50 ծարիր: Եւ անգամ 51 ծարիր: Եւ անգամ 52 ծարիր: Եւ անգամ 53 ծարիր: Եւ անգամ 54 ծարիր: Եւ անգամ 55 ծարիր: Եւ անգամ 56 ծարիր: Եւ անգամ 57 ծարիր: Եւ անգամ 58 ծարիր: Եւ անգամ 59 ծարիր: Եւ անգամ 60 ծարիր: Եւ անգամ 61 ծարիր: Եւ անգամ 62 ծարիր: Եւ անգամ 63 ծարիր: Եւ անգամ 64 ծարիր: Եւ անգամ 65 ծարիր: Եւ անգամ 66 ծարիր: Եւ անգամ 67 ծարիր: Եւ անգամ 68 ծարիր: Եւ անգամ 69 ծարիր: Եւ անգամ 70 ծարիր: Եւ անգամ 71 ծարիր: Եւ անգամ 72 ծարիր: Եւ անգամ 73 ծարիր: Եւ անգամ 74 ծարիր: Եւ անգամ 75 ծարիր: Եւ անգամ 76 ծարիր: Եւ անգամ 77 ծարիր: Եւ անգամ 78 ծարիր: Եւ անգամ 79 ծարիր: Եւ անգամ 80 ծարիր: Եւ անգամ 81 ծարիր: Եւ անգամ 82 ծարիր: Եւ անգամ 83 ծարիր: Եւ անգամ 84 ծարիր: Եւ անգամ 85 ծարիր: Եւ անգամ 86 ծարիր: Եւ անգամ 87 ծարիր: Եւ անգամ 88 ծարիր: Եւ անգամ 89 ծարիր: Եւ անգամ 90 ծարիր: Եւ անգամ 91 ծարիր: Եւ անգամ 92 ծարիր: Եւ անգամ 93 ծարիր: Եւ անգամ 94 ծարիր: Եւ անգամ 95 ծարիր: Եւ անգամ 96 ծարիր: Եւ անգամ 97 ծարիր: Եւ անգամ 98 ծարիր: Եւ անգամ 99 ծարիր: Եւ անգամ 100 ծարիր:

Ի 1694 տմի կարգադրութիւն Եղգիւնաց Ղրաճապիշու (Բանի) և այն օրէն մինչև այսօր վեց հարիւր միլիոն թղթադրամ (ասիէ և այլն, օճիկապիշու) է տրուած գործ տուած: Այստեղ բանի, որ երբ որս թղթադրամները կամ կրակի մէջ կ'երգին, կամ ջրի մէջ կ'ընկնին, Ղրաճապիշու (Բանի) օղւան է: Եւ հարիւր միւսն և վեց տարուան մէջ, համարեմ թէ հարիւր միւսն միլիոն թղթադրամ է կորել կրակով կամ ջրով: Արեւի Ղրաճապիշու բաց միւս շահույ, որ ունի տոկոսներէն և այլ շրջափախութիւններէն, ի միւս շահույ, որ ունի տարին մէկ միլիոն, կամ բոլոր օղւանի չորրորդ մասը՝ խաւի և անկանկած շահ:

Բարդաշան աստիճ

Առաջ խառնել օղւան տեղ է, որ ճշմարիտ աստիճն ևս մարդիկ գիտար կ'հաւատան: Եւս մարդ շատ մարդու անուիր այդ հարստով կ'կտորի, թէ սուտ խառն է: Եւս մարդ էլ կայ որ շար խառնի խառնի հաւատարմով՝ սուտ կ'կարծէ մասնակց մարդու աստիճն, թէ և ճշմարիտ լինի: Յիմարը իւր խելին չի հաւատար, թէ և իմանայ հաւատար: Թէ ճշմարիտ է ասում՝ այնմարդք, որին համար որ չարախառն խառն է, և կ'անի, թէ սուտ կ'լինի ասում, որովհետեւ իշան մարդք վկայում է, որ սուտ խառն է: Եւս անդամ մեծ մարդու սուտը ճշմարիտի տեղ է անցկենում, պատկէ մարդու ճշմարիտ խառնը ստուգում է:

Զանգ աս

Սէկ սղքատ կիքահայր գիտում է իւր իշան անահօրէն էլը ու գում է, որ երբայ իւր տան համար ջուր բերէ: Անահայրը ասում է. կիքահայր ջան էլը բաղն իմ զրկել, տանը չի ապա թէ ու բեզմէն էլ կ'լինուէ: Եւս միջոցում յանկարծ էլը անտեղն զանգում է: Կիքահայրն ասում է. ապա այս ի՞նչ: Անահայրը ասում էրիւր կարմրելիւրու ասում է. օրհնած, ի՞նչպէս մարդ եւս գում անահօրդ խառնի չես հաւատում, ու ի՞նչ եւս հաւատում:

Մէկ դառը իւր համար աստուածութիւն էր շինել՝ որ մէջումէկ տեւ
 թաք էր կենում, և բարձր ձայնոյ կանչում էր, փայ, փայ, դայ, է
 դայիւ, և երբ միւս գառները դէտուդէն փախչում էին, սա ծիծա
 դելով աստուածում էր, թէ խաբեցի: Մէկ որ ևս՝ արածելու մտ
 ծանակը՝ տեսնում է՝ որ պայքը մոտեցել է. սկսում է արողակել.
 փայ, փայ, դայ, է դայիւ. Հոգիները և շները կործում են թէ իսկ
 բում է, և չեն տեսնում. դայք գառին կորսում է. Ահա ստախ
 աստուածն օգուտը:

Հատի Գ

Մէկ իշխան ունէր մէկ հատ հաւատարիմ ծառայ. Այս ծառայի
 քնկերակիւրը նախանձիրով՝ իրենց մէջ խօսք դրին, որ այս ծառա
 մնա՝ իշխանի աչքին հանին. փածորաց ինչ որ այս ծառայն կ'ուտէր
 իշխանին, միւս ծառայքը կ'երկնային կ'ասէին թէ ուտէ է աւում. և
 նորա խօսքը կ'ոչնչանային: Մէկ որ իմնյաւ այս ծառայն՝ որ դողե
 րը պիտի մանեն իւր իշխանի տունը, դանձրը դողանան, և իւրն ըս
 տան. եկաւ իմոյ արաւ իշխանին. բաց ծառայքը միտքերան վայել
 ցին թէ աւում է աւում, և իշխանը դուռնուծիւն չ'առաւ. Գողերը
 մտան, քանիք յափշտակեցին, բաց իշխանին չ'կարողացան սղանել.
 փախաւ և պաճաւ: Միւս որը որ իշխանը յաւերով՝ իւր գանձու
 համար վշտանում էր, այս հաւատարիմ ծառայն միկիծորեղով ստաց
 տեր իմ, քո դուրսդ ողջ լինի. թող գանձը երկոյ, փառք Աստու
 ձոյ՝ որ դու ազատվեցար, նորա կ'սմնում էին քեզ ևս սղանել.
 Ծառայքը սկսան միտանալով՝ արտաղակել. Այնք մի՛ հաւատար, սուտ
 է աւում. իշխանը այն ժամանակն է աչքը բաց անում, երբ որ քո
 նը բռնեն անցել էր:

Հատի Դ

Մէկ իշխան՝ բաց դուրսը դատարի, արտաղակում է իւր ծառային
 Միւրիւծի մօտ, որ հարցնէ թէ ի սանի քանի՞ մե է: Միւրիւծին
 նոյնպէս դատարիաղլուխ՝ մօտիկ է սնում ի սանին և ասում է, քա
 ռասունուհինգը կ'լինի: Երբ որ ծառայն արտաղակեւ է բերում, մէկ
 ողջ ծառայ լսելով զարմանում է. և ասում է. Այն յուսկնը երե

սուրենի աւելի թիւ չունի, բայց այժմ (հարեւի է՝ թէ յունի տաւնու
 վերջ լինի) հաստատուն բերող հանգիստում է միւս ծառային.
 զիմար, Սիւնի լուսնի գիտնայ, թէ դու

Լաւա՛նք է:

Սէկ մեծատուն սոսորոթիւն էր արեւ հիւն, որ մէկ հաւատա
 րեմ ծառայի կարին միշտ պատանդուն էր մայրն թէ սուտ էօ իս
 սուտ, ի՛նչ էր, որ այն ոգորեւի ծառայն այլ բանէն շատ զորած էր,
 բայց մէկ օր էր որ խնայեւ թէ թշուաք իւր օրերը տակը պիտի
 սղեն, եկաւ խնայ արու Տէրը բաւ իւր սոսորոթիւնն սոսոյ. աւա
 եւ խօսում: Դառնայ յաւաճատեղով, զիսաւ ձեռքերով ծախ ծա
 փել, և վեր փել թաւերով կապող և երդել. սուտ էմ խօսում,
 աւա եմ խօսում, ինչ որ արեմ՝ աւա եմ խօսում, երբ անկողնը
 մնայ տէրը, կ'իմանայ որ՝ աւա եմ խօսում: սուտ եմ խօսում՝ ուստ
 էմ խօսում, զորդ տանում էլ՝ սուտ էմ խօսում. իմ օրերը շատ խե
 րք մնայ է, զարմար էն էլ՝ սուտ էմ խօսում: սուտ էմ խօսում
 սուտ էմ խօսում, իմ օրերը ոգորածն էմ խօսում, բայց
 ինչ սեւեմ ու իմանայի՛ր, կրակն եկաւ սուտ էմ խօսում:
 արեւը դուր չուր բռնել էր շաւղայ չից, սուտ էմ խօսում, ծա
 մանայ եկաւ հաւաճ, բարդ մեծն սուտ էմ խօսում: Երբ միջոց
 մեծատունը անաւ, որ խեղճ կապող փաթեթէն էր դուր և ու կապող,
 և ծախայ չից, գիտեցիր: Երբեք ծառային, որ կուտ էւ օգտակ
 Դառնայ շաւղայ իւր օրերը, և կրակն մէջէն հաներով ծախանումը,
 արդոյն միւր քր իմանաւ: Եւ ինչպէս անկաւ էլ ինչ անէ պիտի է՝

Լաւա՛նք է:

Տոմարաց օր, երբ մէկ գրիտեմ էր, որ սուտ միայն թիւն տուող մար
 դուն ինչ տաւիցին, ման աւելի: Սէկ մօղայ տարաւ թիւն էր արեւ
 իւրն, որ միշտ սուտ միայն թիւն կուտայ: Դառնաւ որ զձեռն ուրա
 որ այն մեղաքին իրեն դեմն ման լաւէն. էլ չ'աւան, եկան Սօրայ
 Դառնաւ ինչ էլը սոսորոթ, այն սոսորոթ միայնին հաւաճին, մանած
 փել իմանաւ: Երբեք ծառային, որ կուտ էւ օգտակ
 Սօրային պիտի իմա՛ն ծախան ինչ և եկան Սօրայ Դառնաւ ինչ էլը սոս
 րան Սօրայ Դառնաւ ինչ ինչ յաւաճին: Եւ երբ անաւ այն
 սոսորոթ մօղային, անայ մի միայն, կաւ այլ մօղայ ուստի էն ձեռք

մերաւ, կամ քեզ համար մէկ էշ ունի յիր, որ երբ հարկաւոր լի-
նի, իրեն նաւես ման դառ

Քիւրդացոս լեւոգուպիւն իւր քանակը Սոփիոյ շրջանի շրջանի կ'ա-
սէր, երբեմնեց փրզով կ'իւրթէ, մեծերուն՝ անո՛ւն իւրից Բեւ-
տաւ պարպէ ասեւ. սուսն ի հօրէ ստանանցէ է

Գլխիկ իւր անունն ապա կ'աւարտէ

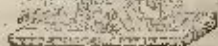
Երեւ երբ կան որ պրցնաւ և լուսատու եկ, սիւն թիւն չունին,
բայց ան իրերաւ կ'սկսանին. ջէն, արշաւ և իրան. Զեմը կանկեղի
մէջ բոյր կուտայ, բայց ինչ սեղ որ կաթեղնեւ, կ'սկսանին. Բոմար
միշտ կ'փայլի և կ'իւնի ասիւնակ. բայց եթէ այլ կիւն քսես, կ'սկսանին
նորաւ կ'աւարտէ որ անկանի իրի լոյս կուտայ, ուր որ համար կ'այրէ և
կ'սկսանին

Յարդի կամ դարմանի մէջ պնդած ջերմութիւն կոչ, որ ձմեռը
մէջը պահես ինչոք, կամ այլ պատգիւն, կ'հասուցանի. իսկը և պին-
դը, և ցրտից և փառութիւնից կ'իւրհարան հասածը. Իսկ պնդան
լրտութիւն կոչ յարդի մէջը, որ անաւը ստուար մէջը պահես, չի
հալ լիւր. Յարտը և տարբ միտանց հախուակ եւ, և երկու հախ-
ուակը մէկ տեղ պնդի չ'իւնին

Տ ուրը կրակին կ'հանդիմէ, այլ Զեմը կրակին կ'որոտէ. Կեի
(սիրան) մէջը կրակ կոչ թողարտու. եթէ ջուր անես կիւն փրոց, իս-
կոյն կրակը կ'փառլի, սորա թէ ձեթ անես, կ'հանդիմէ կրակը

Բարմանոյ քուր, որ տրամանուր կ'աւարտէ, ան է պնդա, որ ոչ
երկաթով կ'կորսի և ոչ կրակով կ'սքրի. Բայց ոյծի սրիւնով կը
կակղանայ և կ'կտրուի, և ոյծի թի մէջ կ'ընտ. լոյս չով կ'փայլի

Թաղիքը (սէն) երկու եւրհակ թաղիքն անի. իւր մէջ, ձմեռը
տար է, և մարդեր ինչ որ ուզեն տար պահել, թաղիքով կ'փառ-
թեն. ամառը սառն է, եթէ ձեռք մէջը փառ թես, կ'մնայ առանց
հալելու

Բարաբարեան Բարեբե և Դորբե

Բարեբե քաղաքին՝ շորքնու բախտը,
Խօսիչ սկսեցին երար հետ ներհակ,
Բարեան ասաւ դու մեր էլի են վախտը,
Որ ես'ի Թորդոմեան տանն աշտանակ:

Դորբն ասաւ իմ բախտ՝ քնի ես կամ ուր ես,
Եթէ յոյսնի բան ես՝ արի երեսի,
Եթէ խոր նկատեմ՝ կարծեօք դու կուր ես,
Օ քաղաք լինիս Զոյոց լուսատու փայլոյ:

Բարեան ասաւ ես շատ՝ ցաւի դեղ գիտեմ,
Ես ինչ աշխարհումը՝ շատ շէնք գիտեմ,
Որքան շորհալի մարդի տեղ գիտեմ,
Ոչ տանն աղւեր կայ՝ ոչ գիւղին գետի:

Դորբն ասաւ մէկ կայսրի՝ բարեբախտ տեմ,
Դուստը Լիքրամուր՝ և անցալի տեմ,
Սրտով հարկէ քեզ՝ ապեբախտ տեմ,
Լիցայի մահին չ'տուար մարմնակ:

Բարեան ասաւ թէ վոքք ինչ նոյն՝ աղքատին,
Խղձալի սոցրողին և յաւաճատին,
Երբն կեանքուն՝ մինչ կայսրի մօտին,
Կունենայ փառք պատիւ և սքանչանայ թաղ:

Դորբն ասաւ չեմ ստեղ՝ ունեւ էր բանը,
Եւ կայ ես չեմ սեմնում՝ պատուոյ արժանը,
Կանաչաշու մեծախիտ ինքնահաւանը,
Բեղնովի բարձրանում ո՛վ չար նշուակ:

Բարեան ասաւ ետեմ փառք և ետեմ պատիւ,
Սարդանայ սեռի միայն երախտիքս անթիւ,
Ետեմ Լաւոսնից մէկ բնոյ ագիւ,
Գլխանք, գիտեմ անձինք՝ չեն ինչ հախառ:

Հորքն առաւ մին օր՝ սուրբ դիքն բացայ,
Օհնդ ողէն մինչ՝ յոյսմութիւնն լինէրցայ,
Բախտ ունունով երբէք՝ սարգի չիմացայ,
Սարդիանց սահմանսն եւ խաղերայ նամակ:

Բաղդէ ասու թէ Բրիտանոյէ Պղատն,
Ինձ համարեցին մէկ անշորժ գնդտն,
Թի ինձէն մասնաւոր ունենար Սանիտն,
Չէր ըմպել սակոխէն զուր մահու բաժակ:

Հորքն առաւ չունես օղբուն հրաման,
Օխարդ կարես լինիլ՝ արդարզ մահուան,
Եթէ լեալ էի՝ եւ պատկերահան,
Բեզ կ'սկսուէի կնաջ օրինակ:

Բաղդէ ու Հորքի՝ դաւն վերջացաւ,
Գրէ թէ Հորքն բաղդէ վախեցաւ,
Եւ երդոր բաղդին ինչպէս աւետ՝ լու,
Օրս դնաց բաղդն ինձ՝ չիլաւ հարստակ:

Իս Երեմիսն աղ չեմ յուսով կորուստ,
Տուերայ ինձ Բատում մանուկը սպրտում,
Երանի թէ լինիմ՝ Հորքով հարուստ,
Թող չուխիս հին լինի կոշիկներս ծակ:

Պարտաւորութիւնն քննարկայ:

Օ սաակներէդ մի խնայեր խրատը, թի ե քո զուսմանդդ քան
գրել անքան խելոք լինին, որքան որ Սոլէս մարդարէն խելոք եր
քան զիւր հայր Վստան Օսմանց իրատը զուսմաց համար այն է,
լին որ սմանը (չա՛մ) ձիւ համար. թի որ առանց սմանի ձին պէտք
կու գայ, այնպէս էլ առանց խրատուց զուսմաները խրատելու մա
մանակը առաջ այն սփռեցուր, որ Բատում ճանաչէ, զեթ ով որ
Բատումց չի ճանաչէր, թի ե ամենայն դիտութիւնը ունենայ, ու
նայն է Բատումց ճանաչելը նորա որտի մէջ մէկ ճանապարհ կ'բա
նայ, որ կ'սկսի նա Բատումի երկիւղ ունենալ. Բատումը երկիւղ
ունենալը՝ ամենայն խնամութեան առաջինն է. սկիւզն քննարկու

Թեմն երկիւզ տեսան Սինե որ որդիդ Բառուսն երկիւզ չա-
նեալ, ինչպէս է կարող ծնողաց որմիւր ծննալից, ծնողացն եր-
կիւզ աւնեալ: Սինե որ ծնողութիւն երկիւզ չաւնեալ, ինչպէս է
կարող օրինալ Տառաւիկ լինել: Սինե որ օրինալ Տառաւիկ չլինի,
ինչպէս է կարող ընկերաց հետ միասնութիւն աւնեալ: Սինե
որ ընկերաց հետ միասնութիւն չաւնեալ, ինչպէս է կարող հա-
տարակութեան անդամ լինել: Եւ որքան բարեբը որդիդ պիտի օրո-
նայ քա իրաւանիքն:

Երեսու տուր զուսակացդ՝ ըստի որ մատաղ մանկութեան հասակի
մէջն են. արտասեկութեան հասակի. մէջ՝ ուշ է խորաբ. բացի մի
խնայեր. մի՛ ասեր՝ թէ այժմ զոր է. կամ այժմ աւելաւ է. թ ու
ընդ կաթիլ կաթիլ կաթիլով քսող կ'ընտէ. խորաբ. կամայ կամայ
զատակաց բարացեալ ընտարութիւնը կ'երկզայնէ. թ ու զ քս դաւա
կունորդ իրեանց զտաի մէջը պահէս ունենան Մատաւոյ երկիւղը, որ
երբ Մատաւոյ անունը լսեն, իմպին մտքերու մէջ տան. նոց է թ ու
ուշիւնն օտերդէլ, և կարող է միատեսակամ ուղեւայնել. Եստ մեծ
հոտս է մարդոց որ չիմեայ թէ իրեան որդ պինն է քսեղում,
անը, թէ կանոնը. բացի շատ մեծ հոտս է, որ եթէ չիմեայ թէ
ինքն հող էր, Մատաւոյ կամոր մարդ գտաւ, և միատեսակամ և
պետի հող դաւաւայ. բացի այս երկու զիմեակ միջոցով. իւր պար
տաւարութիւնը այն է, որ իւր արարչին պահէս ճանաչէ, պահէս պա
տէ, պահէս սկսէ, պահէս որ կ'ընէ ի արարածին. Կրտի ճանաչիւ
րս Մատաւոյ անոր համար, որ նորս պատշաճ պատիւը տաւ. պիտի
Մատաւոյ պատշաճ պատիւը պատ, որ կարողանամ քոյց տալ թէ նա
րամէն երկիւղ ունիւ. պիտի նորմին երկիւղ ունեւաւ, որ կարողանաւ
քոյց տալ թէ նորս պահէս սիրում ես, որ չես կամենում նորս
սպիւն ինկիւ. Եթէ չես կամենում Մատաւոյ սպիւն ընկիւ, Ես
տաւոյ պատիւիրանին պահէ. Մատաւոյ արտաբանաց տապինն հը
նդանակութիւնն է:

Schluss.

Печать посылается:

Тифлисъ. Ноябрь 1 18^м 1850 года.

Венсоръ Сященникъ Г. Орбелъ.

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

[illegible]